

DIUMENGE III DE QUARESMA (A)
Homilia del P. Hilari Ragner, monjo de Montserrat
24 de febrer 2008

La samaritana la sabia molt llarga. Tenia experiència i experiències. Havia tingut cinc marits i el sisè home no era un marit. En el poble tothom la devia tenir ben etiquetada. Quan al final de la conversa arriben els deixebles, s'estranyen que Jesús hi parli. ¿Només perquè és una dona, o perquè és samaritana, o potser perquè amb la seva manera de vestir i d'abillar-se ja denota quina mena de dona és? Tan llest com és el Mestre, i no se n'ha adonat? Amb aquell foraster que li demana aigua es mostra desimbolta, per no dir descarada, i vol bromejar. Jesús hi parla, però *no la tracta com allò que és, sinó segons allò que pot arribar a ser*. Després de creuar unes primeres paraules (que si em dones aigua, que si te'n dono jo...), Jesús manifesta que coneix tota la seva vida. Ella, que no té res de tímida, hauria de reaccionar davant d'aquella intromissió injuriosa amb paraules gruixudes, o tirant-li el càntir al cap. En lloc d'això, es rendeix i li diu: "Veig que sou un profeta". Com s'explica el canvi de la samaritana?

Els evangelis ens transmeten les paraules de Jesús, però no poden dir-nos l'expressió del rostre ni el to de veu amb què les pronunciava. Aquelles paraules de Jesús, dites somrient i amb una mirada de simpatia, ja no són ofensives, sinó una mostra d'interès i d'afecte en el més bon sentit. És evident que Jesús no cerca en ella allò que desitgen tots els homes quan la miren. Jesús sap que sota aquella exterioritat llicenciosa s'amaga una fonda inquietud religiosa, i condescendeix a tractar amb ella de l'esperança messiànica, dels temples i del culte veritable, i li fa la gran revelació que encara no havia fet ni als deixebles: "El Messies sóc jo".

Déu ens tracta amb el mètode de la samaritana, sobretot en la Quaresma, i també nosaltres, en les nostres relacions, hauríem d'emprar-lo. Tractar els altres no segons allò que són, o semblen, sinó segons el que són capaces d'arribar a ser, pot ajudar-les a esdevenir-ho. La meva mare, que era mestra, si havia de sortir de la classe, encarregava la vigilància al més trapella dels alumnes, i el nen s'ho prenia molt seriosament, se sentia responsable i de vegades fins i tot es corregia.

De vegades. Aquest mètode no és infal·lible, perquè no treu la llibertat de l'altre ni força la seva resposta. Jesús no hipnotitza la samaritana, ni l'amenaça amb el foc etern, ni l'enlluerna amb promeses. La respecta. Abans que ella cregui en Jesús com a Messies, Jesús ha cregut en ella com a persona.

Don Álvaro Villa era un enginyer tèxtil de Medellín (Colòmbia). Ell i la seva esposa, nord-americana, assistien als oficis del nostre monestir i cantaven al cor gregorià. Era el coordinador a Colòmbia del moviment internacional de no violència activa. El fonament d'aquest moviment és lluitar contra les injustícies, però sense respondre a la violència amb més violència, perquè aleshores es desencadena el que Helder Camara anomenava "l'espiral diabòlica de la violència", sinó apel·lant a la consciència de l'agressor, sabent que tothom té un fons bo. Un dia que Álvaro Villa anava al seu despatx, va topar al carrer amb un parell de *gamines*, aquells nens que no han conegut pare ni mare i s'han criat al carrer, i que tothom rebutja perquè només roben i fan maleses. Acabava de creuar-s'hi i es va adonar que li havien robat l'estilogràfica. Els va seguir i els va atrapar en una arraconada sense sortida. Els *gamines* ja es temien el pitjor, però don Álvaro els va dir: "M'heu pres l'estilogràfica, però deu ser que passeu necessitat. Us la regalo i us hi afegiré

això". Es va treure la cartera i els va donar uns bitllets, i se'n va anar a la feina. Una estona després, el conserge li va dir que hi havia un parell de *gamines* que el volien veure. Ell no els deixava passar, però insistien que havien de parlar amb ell. Don Álvaro els va fer entrar, i ells li van tornar l'estilogràfica i els diners. Aquells nens marginats, per primera vegada havien trobat algú que els tractava com a persones, i com a tals van reaccionar. Álvaro Villa creia que la guerrilla, el narcotràfic i els segrests s'haurien d'afrontar amb aquest mètode, més que amb la simple repressió militar o policíaca. El 1968 va organitzar a Medellín, en vigílies de la famosa assemblea del CELAM, un congrés internacional sobre la no violència activa. Alguns anys després Álvaro Villa va ser segrestat. La seva dona era de família senzilla, però com que era nord-americana els segrestadors es pensaven que era rica i exigien un rescat exorbitant. Ella, desesperada, pidolava diners a la seva família dels Estats Units i als amics colombians del seu marit, i fins es va vendre la casa on vivien, però no va poder reunir la quantitat reclamada, i els segrestadors li van fer arribar el cadàver del seu marit en un sac de plàstic.

També els dos grans mestres de la no violència, Gandhi i Martin Luther King, van morir víctimes de la violència, però a la llarga el seu camí i el d'Álvaro Villa, que és el mètode de la samaritana i del sermó de la muntanya, resulta el més eficaç. Nosaltres també hauríem d'aplicar-lo, no sols als grans conflictes internacionals o els problemes polítics, o a la reinserció social de delinqüents o marginats, sinó també en les nostres relacions interpersonals de cada dia, encara que no tinguem la certesa absoluta que l'altre reaccionarà com la samaritana, o com aquell parell de *gamines* de Medellín.